

ЗАКЉУЧАК

ОДГОВОРНОСТ КОНТРОЛНОГ ЧЛАНА ДРУШТВА ЗА ОБАВЕЗЕ ПРИНУДНО ЛИКВИДИРАНОГ ДРУШТВА

1. Поступак извршења који је прекинут због брисања друштва дужника услед принудне ликвидације, може се наставити против контролног члана/акционара брисаног друштва, ако извршни поверилац уз предлог за наставак поступка достави доказ из регистра АПР или Регистра ХОВ, да контролни члан/акционар самостално поседује више од 50% удела у основном капиталу друштва (д.о.о.) односно више од 50% акција са правом гласа у друштву (а.д.).

2. Парнични поступак прекинут због брисања странке – друштва из регистра може се наставити против контролног члана/акционара брисаног друштва ако се уз предлог за наставак поступка достави доказ из регистра АПР или Регистра ХОВ, да контролни члан/акционар самостално поседује више од 50% удела у основном капиталу друштва (д.о.о.) односно више од 50% акција са правом гласа у друштву (а.д.).

Контролни члан/акционар друштва мора примити парницу у стању у коме се налази у моменту наставака поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Принудна ликвидација је један од основа за престанак друштва, брисањем из регистра Агенције за привредне регистре. Чланом 546. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС“ бр. 36/11.....44/18 даље ЗПД) дефинисани су разлози за покретање поступка принудне ликвидације а сам поступак и последице брисања су регулисане одредбама члана 547, 547а, 547б и 548. закона.

У предметима у којима су извршни повериоци тражили наставак поступка према контролном члану брисаног друштва са ограниченом одговорношћу или акционарског друштва, привредни судови су доносили одлуку којом се тај предлог одбија, уколико извршни поверилац није доставио доказе из члана 23. Закона о извршењу и обезбеђењу, већ је доставио само доказ из АПР или из Централног регистра ХОВ о проценту удела или акција члана друштва.

У парничним предметима након брисања привредног друштва из регистра, поступак се прекидао по сили закона такође на основу одредбе члана 547а став 3. Закона о привредним друштвима. Када би друга страна тражила наставак поступка против контролног члана друштва, привредни судови нису имали јединствен став. Неки судови су сматрали да нема места наставку прекинутог поступка, зато што контролни члан друштва није правни следбеник брисаног друштва, већ само сукцесор обавеза друштва и према том ставу против контролног члана друштва се морала поднети нова тужба. У последње време судови су заузимали и став да је контролни члан брисаног друштва законски следбеник тог друштва и да се прекинути парнични поступак може наставити према њему а он је дужан парницу примити у стању у коме се

налазила у моменту прекида поступка. Судска пракса по овом питању још увек није уједначена.

Врховни касациони суд у циљу уједначавања судске праксе, полазећи од одредби Закона о привредним друштвима и Закона о обезбеђењу и извршењу а у циљу решавања ових спорних питања, сагледавајући пре свега одредбе Закона о привредним друштвима којима се регулишу одговорности чланова-оснивача друштва за обавезе друштва и обим њихове одговорности, закључује следеће:

Према одредби члана 548. Закона о привредним друштвима, имовина брисаног друштва постаје имовина чланова друштва у сразмери са њиховим уделитема у капиталу друштва, а у случају ортачког друштва које нема капитал расподељује се на једнаке делове између ортака.

Чланови друштва своје односе у погледу имовине из става 1. овог члана уређују уговором, при чему сваки члан друштва може тражити да надлежни суд у ванпарничном поступку изврши поделу те имовине.

Након брисања друштва из регистра привредних субјеката, чланови брисаног друштва одговарају за обавезе друштва у складу са одредбама члана 545. овог закона о одговорности чланова друштва у случају ликвидације.

Изузетно од става 3. овог члана, контролни члан друштва с ограниченом одговорношћу и контролни акционар акционарског друштва одговара неограничено солидарно за обавезе друштва и након брисања друштва из регистра.

Потраживања поверилаца друштва према члановима друштва из става 4. овог члана застаревају у року од три године од дана брисања друштва из регистра.

Наведеном одредбом Закона о привредним друштвима прави се разлика у погледу одговорности чланова друштва, тако што чланови брисаног друштва одговарају за обавезе друштва у складу са одредбама члана 545. овог закона, што значи да одговарају за обавезе друштва али до висине примљеног износа из ликвидационог остатка, што би даље значило да се мора утврдити висина ликвидационог остатка за сваког члана посебно, који је примио ликвидациони вишак.

Након брисања привредног друштва из регистра АПР не располаже подацима о томе колико је који члан друштва примио ликвидациони вишак. Због тога извршни суд односно јавни извршитељ није овлашћен да у случајевима, кад дужник нема контролног члана, сам утврђује чињенице везане за одговорност осталих чланова друштва за обавезе брисаног друштва. Регистар АПР не може бити доказ о висини одговорности за обавезе друштва ако је у њему наведено само ко су чланови друштва. Извршни суд односно јавни извршитељ не може наставити прекинути поступак на основу података из регистра АПР у односу на члана друштва (који није контролни) већ у овим ситуацијама се морају доставити исправе из члана 48. Закона о извршењу и обезбеђењу из које се може утврдити ко је нови дужник обавезе и у којој висини.

Међутим, као што је претходно наведено, закон као изузетак предвиђа одговорност контролног члана друштва тако што прописује да контролни члан,

односно контролни акционар, одговара неограничено солидарно за обавезе друштва и након брисања друштва из регистра.

Појам контролног члана/акционара друштва, Закон о привредним друштвима регулише у одредби члана 62. која одређује ко су повезана лица. Према овој одредби већинско учешће у основном капиталу постоји ако једно лице самостално или са другим лицима која са њим делују заједно, поседује више од 50% права гласа у друштву. Контрола подразумева право или могућност једног лица, самостално или са другим лицима која са њим заједнички делују, да врши контролни утицај на пословање другог лица, путем учешћа у основном капиталу, уговора или права на именовање већине директора, односно чланова надзорног одбора.

Сматра се да је одређено лице контролни члан друштва увек када то лице самостално или са повезаним лицима поседује већинско учешће у основном капиталу друштва. Заједничко деловање постоји када два или више лица на основу међусобног изричитог или прећутног споразума користе гласачка права у одређеном лицу или предузимају друге радње у циљу вршења заједничког утицаја на управљање или пословање тог лица.

Агенција за привредне регистре издаје изводе из Регистра привредних субјеката у којима стоје сви подаци о привредном субјекту укључујући и имена-називе оснивача и проценат њихових удела. Ако је у питању акцијски капитал у том случају се проценат капитала (број акција) утврђује на основу података из Централног регистра хартија од вредности који је такође јавни регистар и свима (јавно) доступан са подацима који се налазе у његовој евиденцији.

Значи да се из наведених јавних регистара може на поуздан начин утврдити да је друштво брисано из регистра због принудне ликвидације и ко је контролни члан друштва, ако је друштво ималоконтролног члана и те исправе су довољне да се утврди странка у поступку, која ће након престанка друштва преузети поступак.

У случајевима принудне ликвидације и брисања друштва из регистра, имамо случај законске сукцесије и прелаз права и обавеза на сукцесоре како је то одређено одредбама члана 548 Закона о привредним друштвима.

У предметима извршења, када у току поступка извршења над дужником дође до покретања поступка принудне ликвидације, поступак извршења се прекида по сили закона, на основу одредбе члана 547а став 3. Закона о привредним друштвима. Након брисања друштва из регистра, члан или поверилац брисаног друштва може поднети предлог за наставак поступка према оснивачима друштва.

С обзиром на све претходно изнето, код прекида извршног поступка услед брисања извршног дужника због окончања поступка принудне ликвидације крајње је нецелисходно да се извршни поверилац упућује на парнични поступак да би издејствовао извршну исправу у односу на контролног члана и на тај начин испунио услове из члана 48. Закона о извршењу и обезбеђењу. Одговорност контролног члана друштва за обавезе брисаног друштва је предвиђена законом, тако да и када би парнични суд држао рочиште, извршни поверилац као тужилац би доставио извод из регистра АПР на основу кога би се утврдило да је он био оснивач друштва и контролни члан. Значи, вођење парничног поступка ради добијања извршне исправе у којој ће се

утврдити контролни члан, било би нецелисходно, продужавало би време остваривања права извршног повериоца и створило додатне а беспотребне трошкове. С друге стране, по брисању привредног друштва нема солидарне одговорности, јавља се само контролни члан који одговара неограничено за обавезе друштва.

Све ово се односи и на наставак парничног поступка који је из истих разлога прекинут. Уз предлог за наставак поступка се подносе исправе из Јавних регистара АПР и Централни регистар ХВО којима се доказује својство контролног члана друштва, у односу на кога ће се парнични поступак наставити. Контролни члан друштва сходно члану 201 став 4 Закона о парничном поступку, дужан је парницу примити у стању у којој се она налази у тренутку кад у њу ступа, без обзира што је до момента прекида поступак вођен без његовог учешћа.

(Правни закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 16.03.2021. године)